

Bergman farin

30. júlí andaðist
svenski
filmsleikstjórinn
Ingmar Bergman
89 ára gamall. Men
hansara sögur enda
íkkí her. Teimum er
langt síðani tryggjað
ævígt lív í stóra
filmsverkinum,
Bergman lat eftir seg

MENTAN

Anna V. Ellingsgaard
anna@sosialurin.fo

Bert fær tímar eftir at
svenski filmsleikstjórinn,
Ingmar Bergman, var farin
morgunin 30. júlí, undraði
tað ein ummælara stórliga,
at allar heimsins avisir ikki
longu høvdu skrálað frá
húsatekjunum “Bergman er
deyður!”

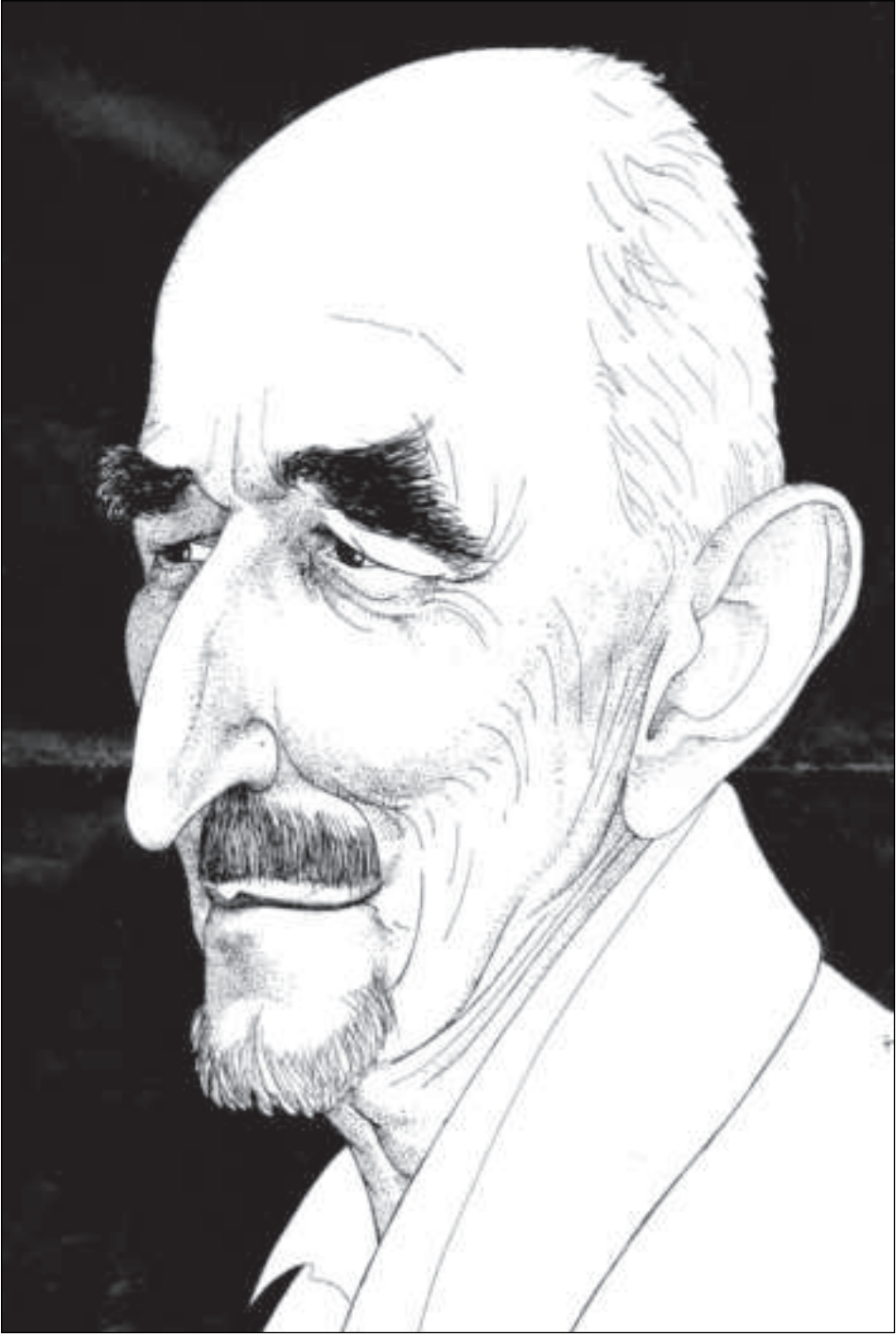
Vónbrotin mátti hann
staðfesta, at sjálvt Los
Angeles Times, stóra
avisin í filmshøvud-
staðnum, hevði valt at gera
peningaliga avlopið frá
“Simpsons Movie” til
høvudssøgu hendan dagin.

Soleiðis var tað altíð.
Bergman upp ímóti
filmum sum reint
undirhald og
pengamaskinur. Eisini í
deyðanum.

Og tó.
Uttan iva minti deyði
Bergmans nettup okkum
øll á munin millum
lættisopp og møguleikan at
gerast klókari uppá okkum
sjálvi, lívið – og deyðan.

Tvíbýtta listasálin

Longu við filmunum hjá
Bergman frá fyrst í
fímtíárunum vóru tekin
um, at ein av teimum stóru
var á veg. Og við “Smul-
tronstallet” frá 1957 náddi
Bergman sítt fyrsta
hæddarpunkt. Tað eru
filmsserfrøðingar, sum enn
tann dag í dag, meta
søguna hjá Bergman um
gamla læknan at teljast

millum 10 teir bestu
filmarnar í heiminum.
Í sjálvsævisøgu síni
Laterna Magica minnst
Bergman fímtíárin, sum
tíðina, tá fasta Bergman-
liðið varð til. Ein fastur
hópur, sum skiftust um
filmur, sjónleikir og
kynssjúkur. Tey blivu gift
og skild so tað stóð eftir,
og ongin endi tóktist vera á
longu summarnáttunum og
listarligu skapanini,
sjónleikir um veturin,

filmur um summarið, sigur
Thomas Bredsdorff í grein
í Politiken.

Eftir hetta komu myrku
sekstiárin hjá Bergman,
har æviga skuldarkenslan
hjá prestasoninum varð
fest á film. Her eru
søgurnar sum oftast
staðstettar í einum
afturlatnum rúmi, á eini
oyggi, í eini kirkju ella í
einum hotellkamari í
einum fjarskotnum
fíggjundaligum heimi. Í
hesum klaustrofobisku
rúmunum síggja vit brot av
famlíjnum, avbyrgd frá
umheiminum, meðan tey
ganga hvørjum øðrum
uppá nervarnar.

Hendan filmsrøðin kom
í hæddina við filminum
“Persona”, ið, sum
undirheitið sigur, er ein
‘sonata fyri tvey’. Her

brúkti Bergman líkheitina
millum
sjónleikakvinnurnar Liv
Ullmann og Bibi Anderson
tíl at granska sína egnu
tvíbýttu listasál.

Í filminum, “Fanny og
Alexander” frá 1981, sum
Bergman sjálvur segði
skuldi vera hansara síðsti,
savnar hann allar tráðirnar.
Her eru prestatankar og
kátur erotikkur, ævintýr og
realisma, humor og
sjónleikur á høgum støði.

Uppgerð

Fyri nógv stóð “Fanny og
Alexander” sum ein
virðiligur og lukkugigur
endi á eini fyribils 40 ára
yrkisleið. Fyri Bergman
sjálvan vóru hesi árin tó
nógv merkt at hansara
beisku uppperð við

”
Eg bleiv sera keddur, tá eg hoyrði, at
Ingmar var farin. Hann var ein vinur og
uttan iva besti filmsleikstjóri á míni ævi
(Woody Allen, filmsleikstjóri)

móðurlandið.

Tað var ongin loyna, at
Bergman var munandi betri
umtøktur uttanlands, enn í
Svøríki. Hartil kom, at
svensku skattamyndu-
leikarnir í árávís høvdu
ákært hann fyri skattasvik.
Endin var, at politiið kom
eftir honum ein dagin í
1976, beint sum hann var í
ferð við at venja leikarar á
Dramaten í Stockholm.

Uppgerðin við
heimlandið endaði við, at
Bergman fór í útlegd í
Munchen. Ógvusligu
hendingarnar førdi eisini
tíl, at hannendaði á
sinnisjúkrahúsi, har hann
líka skrivaði eitt films-
handrit, nú hann allíkavæl
hevði frið. Soleiðis var
Bergman, sambært
teimum, ið kendu hann.
Uttan mun til, hvussu hart
leikaði á rundan um hann,
so arbeiddi hann altíð.
Eisini til tað allarsíðsta, tá
hann neyvnan kundi standa

ella ganga longur.

Tá ræður um æviga
lívið, hevði Bergman
skiftandi fatanir gjøgnum
sína lívsævi. Onkuntíð helt
hann, at tankin um æviga
lívið var nakað tvætl.
Aðrar tíðir var hann
sannførdur um, at hann fór
at koma aftur aftur og sam-
einast við sína elskaðu
konu. Bert tí seinastu,
mugu vit vóna fyri hann, tí
annars verður nakað trongt,
sum ummælaren Thomas
Bredsdorff á Politiken
tekur til. Bergmann var
nevnliga giftur fimm
ferðir.

Tann trupulleikan nýtast
vit onnur ikki at taka
okkum av, heldur
Bredsdorff fram:

Vit vita, hvar Ingmar
Bergman er tryggjaður
ævígt lív: í livandi
myndunum.

Kelda: Thomas Bredsdorff,
“Den ensomme kollektivist”,

”
Eg eri errin av at siga, at Bergman
fór við mær, júst á sama hátt sum við
sínum børnum – hann var fullkomiliga
líkaglaður

(Lars von Trier, filmsleikstjóri)

Ogn til sølu

Vegna eitt av viðskiftafólkum okkara selja vit
húsini á matr. nr. 113 a á Argjum.

Talan er um hús, sum eru bygd
seinast í 1900-talinum.

Nærri upplýsingar fáast við at venda sær til
Jógvan E. Winther Poulsen, adv. , jewp@jura.fo,
ella til Gunhild Absalonsen, skrivara, gua@jura.fo

Sosíalurín og Politiken í samstarv

Sosíalurín og Miðlahúsið hava í eina tíð havt tætt
samstarv við donsku miðlafyrirøkuna Politikens
Hus. Hetta samstarv verður nú eisini víðkað til at
fevna um tilfar, myndir og tekningar í Politiken.
Tekningina til dagsins grein um Ingmar Bergman
hefur Anne-Marie Steen Pedersen gjørt.

”
Ingmar var ein persónur í mínum lívi,
sum eg altíð kundi ringja til, tá hart
leikaði á ella okkurt hendi, sum eg ikki
kundi tosa við onnur um. At hann ikki er
her longur letur eftir eitt stórt, tómt hol
innaní mær

(Bille August, filmsleikstjóri)